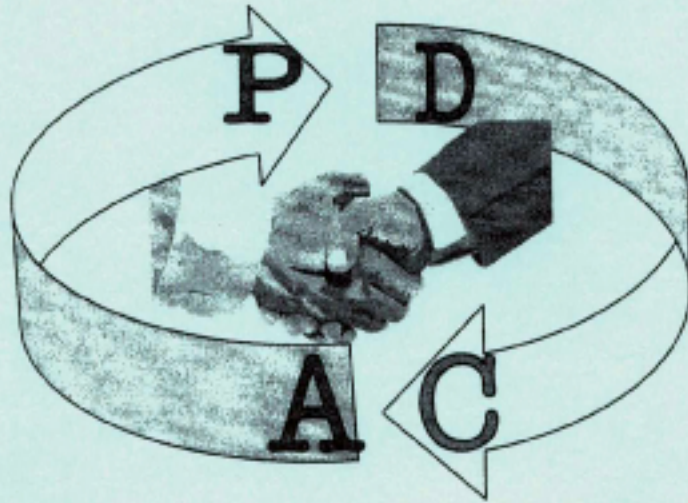

คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

ส่วนประกันคุณภาพการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

สารบัญ

บทที่ 1	บทนำ	
	1.1 ประวัติความเป็นมาของมหาวิทยาลัย วัตถุประสงค์ ปณิธานภารกิจ และ คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์	1
	1.2 การบริหารมหาวิทยาลัยและโครงสร้างการบริหาร	5
บทที่ 2	การประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	
	2.1 นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา	7
	2.2 โครงสร้างการประกันคุณภาพการศึกษา	8
	2.3 โครงสร้างคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษา	9
	2.4 เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพการศึกษา	10
	2.5 แนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	10
	2.6 นิยามศัพท์การประกันคุณภาพการศึกษา	11
บทที่ 3	การพัฒนาระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา	
	3.1 ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา	15
	3.2 แนวปฏิบัติในการควบคุมคุณภาพปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพการศึกษา	16
บทที่ 4	แผนปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2544 – 2549	
	แผนปฏิบัติงานการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2546	34
บทที่ 5	กระบวนการศึกษาตนเอง	
	5.1 การศึกษาตนเอง	35
	5.1.1 หลักการศึกษาตนเอง	35
	5.1.2 ขั้นตอนการศึกษาตนเอง	36
	5.2 การจัดทำรายงานการศึกษาตนเอง	37
บทที่ 6	การตรวจสอบและการประเมินคุณภาพการศึกษา	
		41
ภาคผนวก		
	เกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง	49
	รายการตรวจสอบระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา	50

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ประวัติของมหาวิทยาลัย

ชาวเชียงรายได้เรียกร้องให้มีการจัดตั้งสถาบันการศึกษาระดับสูงขึ้นในจังหวัดมานานแล้ว และได้มีการระดมความคิดเรื่องนี้ โดยการจัดการประชุมสัมมนาและแสดงออกในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา โดยได้มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงรายเพิ่มขึ้นจากแผนพัฒนาจังหวัดซึ่งได้ทำเป็นประจำอยู่แล้ว แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดเชียงรายปี 2536-2545 จึงเป็นแผนพัฒนายุทธศาสตร์ฉบับแรกของจังหวัด ซึ่งเกิดจากการระดมความคิดเห็นร่วมกันระหว่างภาคราชการ ภาคเอกชน และประชาชน โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาไว้ 3 ทิศทาง 1 ใน 3 ทิศทางนั้น คือ "การศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์" ซึ่งไม่เพียงแต่จังหวัดเชียงรายเท่านั้น แต่รวมทั้งประชากรในจังหวัดภาคเหนือตอนบนตลอดจนประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงด้วย และได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการรณรงค์เพื่อให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงราย โดยประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย จนกระทั่งถึงต้นปี 2537 ได้มีการประชุม เพื่อรับฟังความคิดเห็นในการหารูปแบบและวิธีดำเนินการจัดตั้งมหาวิทยาลัย ซึ่งสรุปได้ในขณะนั้นว่าน่าจะมีหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น เป็นวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ให้ยกสถาบันราชภัฏขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย และให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นใหม่ เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้ในขณะนั้น ถึงแม้จะมีแรงสนับสนุนจากฝ่ายต่างๆ ก็ตาม

ต่อมา เมื่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จสวรรคตเมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม 2538 คณะกรรมการรณรงค์จัดตั้งมหาวิทยาลัยร่วมกับทางราชการจังหวัด ได้ประชุมปรึกษาเห็นพ้องต้องกันว่า โดยที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณอย่างใหญ่หลวงต่ออาณาประชาราษฎร์ โดยเฉพาะจังหวัดเชียงรายที่ทรงใช้จังหวัดเชียงรายเป็นสถานที่สร้างพระตำหนักและริเริ่มโครงการพัฒนาตลอดมา ซึ่งนำความรุ่งเรืองมายังจังหวัดเชียงรายและประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง ฉะนั้นเพื่อถวายเป็นความจงรักภักดี และเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแห่งความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตลอดจนสนองพระราชปณิธานของพระองค์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนาคมนาคม จึงได้จัดทำโครงการเสนอรัฐบาลให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงราย ตามเหตุผลที่ได้ประชุมปรึกษารื้อกัน

ในวันที่ 4 มีนาคม 2539 โดยการประสานงานของนายณรงค์ วงศ์วรรณ อธิบดีรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นผู้ที่มีหวังและสนับสนุนที่จะให้มีมหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงรายด้วยคนหนึ่ง ได้นำคณะกรรมการรณรงค์จัดตั้งมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และสื่อมวลชนเข้าพบนายกรัฐมนตรี ในตอนเช้าที่ทำเนียบรัฐบาล โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เสนอเหตุผลและความจำเป็นที่ขอจัดตั้ง

มหาวิทยาลัยขึ้นที่จังหวัดเชียงรายต่อนายกรัฐมนตรี ซึ่ง นายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ที่จะสนับสนุนอย่างเต็มที่หลังจากนั้นได้ไปพบรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย (นายบุญชู ตรีทอง) พร้อม ปลัดและรองปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อขอให้สนับสนุนโครงการดังกล่าว

วันที่ 5 มีนาคม 2539 คณะรัฐมนตรีได้มีมติ "ให้จัดตั้งสถาบันอุดมศึกษาที่จังหวัดเชียงราย โดยอาศัยฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยก็ได้" ทั้งนี้เพื่อให้เป็นอนุสรณ์สถานแห่งศรัทธากักตุนของรัฐบาลและประชาชนที่มีต่อสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี รวมทั้ง เพื่อสืบสานพระปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในภาคเหนือโดยเฉพาะอย่างยิ่งของจังหวัดเชียงราย

จากมติดังกล่าว ทบวงมหาวิทยาลัยได้ดำเนินการวิเคราะห์เกี่ยวกับการยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงแล้ว สรุปว่ามีความเป็นไปได้พร้อมทั้งได้ดำเนินการศึกษาเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินงานระบบบริหารและระบบวิชาการของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงมาโดยลำดับ ทบวงมหาวิทยาลัยได้เสนอร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง โดยยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2539 และคณะรัฐมนตรี ได้มีมติอนุมัติในหลักการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2539 และให้เสนอคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตรวจสอบว่าให้มีการอุปสกาผู้แทนราษฎร ทำให้ร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงฉบับนี้ไม่ได้รับพิจารณา

ต่อมาคณะกรรมการกถันกรองงานฝ่ายสังคมของรัฐบาลในสมัยที่ พลเอกชวลิต ยงใจ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2540 มอบให้ทบวงมหาวิทยาลัยจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยใหม่ โดยไม่ยกฐานะสถาบันราชภัฏเชียงรายเป็นมหาวิทยาลัย ดังนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยจึงได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงฉบับใหม่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ได้มีมติเมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2540 เห็นชอบในหลักการตามร่างพระราชบัญญัติที่ทบวงมหาวิทยาลัยเสนอแล้วส่งให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาตรวจร่างและดำเนินการตามกระบวนการบัญญัติต่อไป และแต่งตั้งให้ รองศาสตราจารย์ วันชัย ศิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการจัดตั้ง เพื่อดำเนินการต่างๆ ให้เรียบร้อยและเสร็จสิ้นโดยเร็ว พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการ ฝ่ายต่างๆ เพื่อดำเนินการได้ตามความเหมาะสม

สำหรับที่ดินที่ใช้ก่อสร้างมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง คณะกรรมการจังหวัดเชียงราย ได้จัดที่ดิน 3 แห่ง คือ บริเวณคอกขี้เฒ่า อำเภอเมืองเชียงราย จอมหมอกแก้ว อำเภอแม่ลาว และ

บริเวณคอกโคน อ่างทองเวียงชัย ซึ่งต่อมานายมนตรี ค่านไพบูลย์ รัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัยขณะนั้น และ รองศาสตราจารย์ วันชัย สิริชนะ ปลัดทบวงมหาวิทยาลัยในฐานะประธานกรรมการดำเนินการจัดตั้ง และ คณะกรรมการดำเนินการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ทบวงมหาวิทยาลัยได้พิจารณาเลือกพื้นที่บริเวณคอกแ่งและจอมหมอกแก้ว เป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย

เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2540 ได้มีการขออนุมัติเรียกเรื่องของนักศึกษาและประชาชนจังหวัดเชียงราย ให้มีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงขึ้นโดยเร็ว ณ บริเวณโรงแรมลิตเติ้ลดิก จังหวัดเชียงราย และขอคำยืนยันจากรัฐบาล ซึ่งนายมนตรี ค่านไพบูลย์ และรองศาสตราจารย์ วันชัย สิริชนะ ได้ให้คำยืนยันว่าจะสามารถเปิดรับนักศึกษาได้ภายใน ปี 2542

ต่อมาได้มีการประชุมคณะรัฐมนตรีสัญจร ที่จังหวัดเชียงราย เมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม 2540 ได้มีมติอนุมัติให้ใช้พื้นที่บริเวณคอกแ่ง จำนวน 4,997 ไร่ เป็นที่ตั้งหลักของมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ขณะเดียวกันคณะกรรมการซึ่งจังหวัดเชียงรายตั้งขึ้นร่วมกับมูลนิธิส่งเสริมสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดเชียงราย (กรรมการส่วนใหญ่เคยเป็นกรรมการรณรงค์ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัย) ได้รณรงค์หาทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าทำถนนเข้าที่ตั้งมหาวิทยาลัย บริเวณคอกแ่ง ตำบลท่าสุด อ่างทองเมืองเชียงราย ตลอดจนเงินชดเชยค่าที่ดินที่มีผู้ครอบครองอยู่ในบริเวณนั้น และเมื่อวันที่ 26 มีนาคม 2541 ชาวเชียงรายทุกหมู่เหล่า ไม่ว่าจะเป็นข้าราชการ พ่อค้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและชาวบ้าน โดยเฉพาะชาวตำบลแม่ข้าวต้ม ตำบลนางแล ตำบลท่าสุด นับหมื่นคน ได้ร่วมกันนำ ผัก ฝรั่ง ขอบ เสียม และเครื่องจักรมาบุกเบิกทางเข้ามหาวิทยาลัยบริเวณคอกแ่งเป็นปฐมฤกษ์นอกจากนี้ยังได้ร่วมปลูกต้นไม้ในบริเวณมหาวิทยาลัยในโอกาสวันสำคัญหลายครั้ง

การเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยได้สืบหน้าเป็นลำดับ จนกระทั่งมีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2541 และในขณะเดียวกันรัฐบาลก็ได้จัดสรร งบประมาณเพื่อการเตรียมการในเบื้องต้น ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2539 และจัดสรรงบประมาณเพื่อการก่อสร้างที่ทำการอาคาร บริเวณคอกแ่ง ในปีงบประมาณ 2542 เป็นต้นไป และในปี 2541 มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้รับพระราชทานที่ดินจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว บริเวณไร่่ม่อนดินแดง อ่างทองแม่สรวย จังหวัดเชียงรายอีกประมาณ 700 ไร่

วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวงได้รับการสถาปนาขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อให้เป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงที่จะสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน